

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خطبة الجمعة بتاريخ ٢٠/٣/٢٠٢٦ الموافق ١ شوال ١٤٤٧ هـ

الْحَثُّ عَلَى صَلَةِ الْأَرْحَامِ وَالتَّحْذِيرُ مِنْ قَطِيعَتِهِمْ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَغْفِرُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنُسْتَهْدِيهِ وَنَشْكُرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا مَثِيلَ وَلَا شَبِيهَ وَلَا ضِدَّ وَلَا نِدَّ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا وَحَبِيبَنَا وَعَظِيمَنَا وَقَائِدَنَا وَقُرَّةَ أَعْيُنِنَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ وَصَفِيُّهُ وَحَبِيبُهُ مَنْ بَعَثَهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ هَادِيًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا بَلَّغَ الرِّسَالَةَ وَأَدَّى الْأَمَانَةَ وَنَصَحَ الْأُمَّةَ وَجَاهَدَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ فَجَزَاهُ اللَّهُ عَنَّا خَيْرَ مَا جَزَى نَبِيًّا مِنْ أَنْبِيَائِهِ.

عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِي نَفْسِي وَأَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ الْعَلِيِّ الْقَدِيرِ الْقَائِلِ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝١﴾. إِخْوَةَ الْإِيمَانِ لَقَدْ حَثَّنَا الشَّرْعُ الْحَنِيفُ عَلَى خِصَالِ عَظِيمَةٍ وَمَكَارِمَ كَرِيمَةٍ وَجَعَلَهَا سَبَبًا لِتَيْلِ الثَّوَابِ الْعَظِيمِ فِي الْآخِرَةِ فَفِي صَحِيحِ ابْنِ حِبَّانَ مِنْ حَدِيثِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِشَيْءٍ إِذَا عَمِلْتُ بِهِ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ، فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَطْعِمَ الطَّعَامَ وَأَفْشِ السَّلَامَ وَصِلِ الْأَرْحَامَ وَقُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ اهـ. أَيُّهَا الْأَحِبَّةُ إِنَّ مِنْ جُمْلَةٍ مَا أَكَّدَ الشَّرْعُ عَلَيْهِ مِنَ الْخِصَالِ صَلَةِ الْأَرْحَامِ، وَهِيَ خَصْلَةٌ عَلَّمَنَا إِيَّاهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَالِ وَالْمَقَالِ.

عِبَادَ اللَّهِ ااعلموا أَنَّ صَلَةَ أَرْحَامِكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ جُمْلَةِ الْوَاجِبَاتِ، وَقَطِيعَةُ الرَّحِمِ مِنَ الْكَبَائِرِ بِإِجْمَاعِ الْمُسْلِمِينَ فَقَدْ رَوَى الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ

^١ سورة النساء/١.

وَالسَّلَامُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَاطِعٌ أَهْ أَيْ لَا يَدْخُلُهَا مَعَ الْأَوَّلِينَ لِكَوْنِهِ يُعَذَّبُ زَمَانًا بِسَبَبِ قَطِيعَتِهِ رَحِمَهُ إِنْ لَمْ يَعْفُ اللَّهُ عَنْهُ. وَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقْتَطِعُوا أَرْحَامَكُمْ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ۖ﴾^١ وَالْأَرْحَامُ هُمُ الْأَقَارِبُ كَالْخَالَاتِ وَالْعَمَّاتِ وَأَوْلَادِهِنَّ وَالْأَخْوَالِ وَالْأَعْمَامِ وَأَوْلَادِهِمْ.

وَتَحْصُلُ الْقَطِيعَةُ إِخْوَةَ الْإِيمَانِ بِإِجَاشِ قُلُوبِ الْأَرْحَامِ وَتَنْفِيرِهَا إِمَّا بِتَرْكِ الْإِحْسَانِ إِلَيْهِمْ فِي حَالِ الْحَاجَةِ النَّازِلَةِ بِهِمْ أَوْ تَرْكِ الزِّيَارَةِ بِلاَ عُذْرٍ، فَلَوْ نَزَلَ بِبَعْضِ رَحِمِ الشَّخْصِ نَازِلَةٌ فَمَا عَادَ يَجِدُ مَا يَأْكُلُ أَوْ يَلْبَسُ أَوْ يَسْكُنُ مِمَّا يَقِيهِ بَرْدَ الشِّتَاءِ وَحَرَّ الصَّيْفِ فَكَسَرَ قَلْبَهُ بِتَرْكِ إِعَانَتِهِ وَهُوَ فِي هَذَا الْحَالِ مَعَ قُدْرَتِهِ عَلَى ذَلِكَ وَعِلْمِهِ بِحَالِهِ كَانَ قَاطِعَ رَحِمٍ، وَلَا رَيْبَ أَنَّ الرَّحِمَ الْمُحْتَاجَ يَنْكَسِرُ قَلْبُهُ بِإِهْمَالِ رَحِمِهِ لَهُ مَعَ مَعْرِفَتِهِ بِحَالِهِ هَذِهِ.

إِذَنْ فَمِنْ صِلَةِ الرَّحِمِ أَتْيُهَا الْأَحَبَّةُ إِعَانَتُهُمْ عِنْدَ الْحَاجَةِ النَّازِلَةِ وَمِنْهَا الزِّيَارَةُ فِي الْأَفْرَاجِ وَالْأَعْيَادِ، كَمَا فِي الْأَحْزَانِ وَنُزُولِ الْمَصَائِبِ وَفِي غَيْرِهَا كَمَا هِيَ الْحَالُ عِنْدَ الْوَفَاةِ، وَفِي هَذِهِ الْحَالِ يَكُونُ لِلزِّيَارَةِ وَقَعٌ أَشَدُّ، وَقَدْ وَرَدَ فِي الْحَدِيثِ بَيَانُ فَضْلِ الْمُوَاسَاةِ فِي التَّعْزِيَةِ حَيْثُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يُعْزِي أَخَاهُ بِمُصِيبَةٍ إِلَّا كَسَاهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ مِنْ حُلِّ الْكَرَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَهْ فَكَيْفَ إِذَا كَانَ الْمُسْلِمُ ذَا رَحِمٍ لَكَ؟ فَلَا تُقْصِرُوا عِبَادَ اللَّهِ فِي هَذِهِ الطَّاعَةِ الْعَظِيمَةِ.

أَحِبَّابَنَا الْكِرَامَ وَأُنَبِّهْكُمْ عَلَى أَمْرِ مُهِمٍّ إِيَّاكُمْ وَالْوُقُوعَ فِي حَبَائِلِ الشَّيْطَانِ فَيَدْفَعَكُمْ لِلْقَوْلِ "فُلَانٌ أَذَانِي فَلَا أُرُورُهُ"، "فُلَانٌ لَا يَزُورُنِي فَأَنَا أَقْطَعُهُ" بِدَعْوَى الْمُعَامَلَةِ بِالْمِثْلِ فَإِنَّ هَذَا سَبَبٌ لِلْجُرْمَانِ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِي وَلَكِنَّ الْوَاصِلَ مَنْ وَصَلَ رَحِمَهُ إِذَا قَطَعَتْ أَهْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ. وَهَذَا فِيهِ إِذَانٌ بِأَنَّ صِلَةَ الرَّجُلِ لِلرَّحِمِ الَّتِي لَا تَصِلُهُ أَفْضَلُ مِنْ صِلَتِهِ رَحِمَهُ الَّتِي تَصِلُهُ لِأَنَّ ذَلِكَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ الَّذِي يُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ لَنَا. أَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ.

^١ سورة محمد/٢٤-٢٣.

^٢ رواه ابن ماجه.

الخطبة الثانية

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنُسْتَهْدِيهِ وَنَشْكُرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا
وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ الْوَعْدِ الْأَمِينِ وَعَلَى إِخْوَانِهِ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ. أَمَّا بَعْدُ عِبَادَ اللَّهِ فَإِنِّي
أُوصِيكُمْ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ فَاتَّقُوهُ.

Esclaves de *Allah*, je vous recommande ainsi qu'à moi-même de faire preuve de piété à l'égard de *Allah*, Lui Qui dit dans un verset explicite de Son Livre [sourate *An-Niça'* verset 1] qui signifie : « **Ô vous les gens, faites preuve de piété à l'égard de votre Seigneur, Lui Qui vous a créés à partir d'une même personne, à partir de laquelle Il a créé son épouse, et desquelles Il a fait naître beaucoup d'hommes et de femmes. Craignez Allah, Celui par Qui vous vous sollicitez les uns les autres. Et [craignez Allah en maintenant les liens avec] votre parenté¹. Certes, Allah sait tout de vous.** »

Chers frères de foi, la religion honorée nous a incités à avoir des caractères éminents, à adopter les bons comportements. Ceci est une cause pour obtenir la récompense éminente dans l'au-delà. Ainsi, il est rapporté dans le *Sahih* de *Ibnou Hibban* que *Abou Hourayrah*, que *Allah* l'agrée, a dit : « *Ô Messenger de Allah parle-moi d'une chose telle que si je l'accomplis, j'entre au Paradis.* » Alors, le Messenger de *Allah* lui a dit ce qui signifie : « **Donne à manger, passe le salam autour de toi, entretiens les relations avec ta parenté, lève-toi la nuit pour accomplir les prières surérogatoires pendant que les gens sont endormis ; et tu entreras en paix au Paradis.** »

Ô vous mes bien-aimés, parmi les points sur lesquels la religion a insisté, il y a l'entretien des relations avec sa parenté, c'est un caractère que nous a enseigné le Messenger de *Allah* ﷺ par son comportement et par sa parole.

Esclaves de *Allah*, sachez que l'entretien des relations avec les membres musulmans de votre parenté fait partie de l'ensemble des devoirs. La rupture des relations avec eux est un grand péché, selon l'unanimité des musulmans. *Al-Boukhariyy* et *Mouslim* ont rapporté que le Messenger de *Allah* ﷺ a dit ce qui signifie : « **N'entrera pas au Paradis [avec les premiers à y entrer] celui qui rompt les liens familiaux.** » C'est-à-dire qu'il sera châtié pendant un certain temps pour avoir rompu les liens avec les membres musulmans de sa parenté, si *Allah* ne lui pardonne pas. Aussi, *Allah*, Qui est tout puissant, dit [sourate *Mouhammad* versets 22-23] ce qui signifie : « **Si vous vous détournez, ne craignez-vous pas de semer la corruption sur terre et de rompre les relations avec les membres de votre parenté ?** »

¹ Parenté : toute personne ayant un lien de parenté par lien de sang, proche ou éloignée.

Voilà ceux que Allah a maudits, Il les rend sourds et Il aveugle leurs vues. » Les membres de la parenté, ce sont par exemple les tantes maternelles et paternelles ainsi que leurs enfants, les oncles maternels et paternels ainsi que leurs enfants.

Chers frères de foi, cette rupture se produit en faisant ressentir la tristesse et le sentiment d'abandon dans les cœurs des membres de sa parenté. Et ce, soit en ne les soutenant pas financièrement alors qu'ils sont dans le besoin suite à une épreuve qui les afflige, ou bien en cessant de leur rendre visite sans excuse. Si l'un des membres de sa parenté est touché par une épreuve et ne trouve plus de quoi manger, des vêtements ou un logement, plus rien qui le préserve du froid de l'hiver ou de la chaleur de l'été, et qu'on lui casse le cœur en s'abstenant de l'aider alors qu'il est dans cette situation, tout en ayant la capacité de l'aider et en sachant sa situation, c'est une rupture des relations familiales. Et cela ne fait aucun doute que le cœur d'un parent qui est dans le besoin est brisé si un proche à lui le néglige en sachant qu'il est dans cette situation. Ainsi, parmi les choses qui permettent d'entretenir les relations avec les membres de sa parenté, chers bien-aimés, il y a de les aider lorsqu'ils sont dans le besoin suite à une épreuve qui les afflige. Par exemple en leur rendant visite les jours de joie et les jours de fête tout comme dans les jours de peine, quand s'abattent les épreuves ou en d'autres occasions comme en cas de deuil. Dans ce cas, la visite aura un effet plus fort. . En effet, le Messenger de Allah ﷺ a dit dans un *hadith* rapporté par *Ibnou Majah* ce qui signifie : « **Il n'y a pas un croyant qui présente ses condoléances à son frère suite à l'épreuve d'un décès, sans que Allah, Qui est exempt d'imperfection, lui fasse porter des habits d'honneur au Jour du jugement.** » Alors que dire si ce musulman a un lien de parenté avec toi ? Ainsi ne fais pas preuve de manquement, esclave de Allah, pour accomplir cette obéissance éminente.

Chers honorables bien-aimés, j'attire votre attention sur un sujet important : gardez-vous de tomber dans les pièges du démon – *chaytan* – qui vous incite à dire : « *Untel m'a nui, alors je ne lui rends pas visite* », « *Untel ne me rend pas visite, alors je romps les relations avec lui* » sous prétexte d'agir de la même manière, cela est une cause de privation du bien. Le Messenger de Allah ﷺ a dit [rapporté par *Al- Boukhariyy*] ce qui signifie : « **Celui qui a le plus de mérite dans l'entretien des liens familiaux n'est pas celui qui rend la pareille. Au contraire, celui qui a le plus de mérite, c'est celui qui entretient les relations avec les membres de sa parenté alors qu'eux les ont rompues avec lui.** » Il y a en cela la déclaration qu'entretenir les relations avec les membres de notre parenté qui les rompent avec nous vaut mieux qu'entretenir les relations avec un parent qui les entretient avec nous. En effet, cela fait partie de l'excellence de comportement que Allah agréé et que Son messenger aime pour nous.

وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ أَمَرَكُمْ بِأَمْرِ عَظِيمٍ أَمَرَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى نَبِيِّهِ الْكَرِيمِ فَقَالَ ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ ٥٦ أَللَّهُمَّ إِنَّا دَعَوْنَاكَ فَاسْتَجِبْ لَنَا دُعَاءَنَا فَاعْفِرِ اللَّهُمَّ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا هُدًى مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ وَلَا مُضِلِّينَ اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَءَامِنْ رُوعَاتِنَا وَاكْفِنَا مَا أَهَمَّنَا وَقِنَا شَرَّ مَا نَتَخَوَّفُ اللَّهُمَّ اجْزِ الشَّيْخَ عَبْدَ اللَّهِ الْهَرِيرِي رَحِمَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنَّا خَيْرًا. عِبَادَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ، يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. اذْكُرُوا اللَّهَ الْعَظِيمَ يَثْبِكُمْ وَاشْكُرُوهُ يَزِدْكُمْ، وَاسْتَغْفِرُوهُ يَغْفِرَ لَكُمْ وَاتَّقُوهُ يَجْعَلَ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَخْرَجًا، وَأَقِمِ الصَّلَاةَ.